

Protokoll Bispemøtet

17. mars 2011

Gardermoen, SAS Radisson Blu Hotell

Til stede:

Helga Haugland Byfuglien
Ole Christian Kvarme
Olav Skjevesland
Per Oskar Kjølaas
Laila Riksaasen Dahl
Tor B. Jørgensen
Solveig Fiske
Ingeborg Midttømme
Tor Singsaas
Halvor Nordhaug
Erling Pettersen

Borg, preses
Oslo, visepreses
Agder og Telemark
Nord-Hålogaland
Tunsberg
Sør-Hålogaland
Hamar
Møre
Nidaros
Bjergvin
Stavanger

Til stede fra sekretariatet:

Christofer Solbakken

generalsekretær

Saksliste

Saksnr.	Sakstittel
020/11	Orienteringssaker
021/11	Nominasjon til embetet som Bispemøtets preses
022/11	Etablering av presesembetet
023/11	Kirkeordningsreform: FADs høringsnotat av januar 2011
024/11	Lederoppfølging m.v. for biskoper

Saksbehandler: Christofer Solbakken

Orienteringssaker

1. Situasjonen rundt Carissimi i Stavanger bispedømme.
2. Kristensamfunnet og anerkjennelse av dåp.
3. Den norske kirkes hørings svar på CPCE-dokumentet ”Ministry, Ordination, Episkopé”.
4. Situasjonen rundt ureturnerbare flyktninger m.v.
5. Hilsen fra biskop Laila Riksaasen Dahl til medarbeidere i Tunsberg bispedømme.
6. Avtale om registrering av dåp mellom kirken og misjonsorganisasjoner.
7. Situasjonen etter naturkatastrofen i Japan.
8. Primat-møte i Turku, Finland.
9. Kirkerådets møte 15.-16. mars 2011.
10. Retningslinjer for liturgiske klær.
11. Møte i Bispemøtets arbeidsutvalg.
12. Bispemøte på Svalbard 2012.
13. Markering av 50 år med kvinners prestedtjeneste.

Vedtak

Sakene ble tatt til orientering.

Nominasjon til embetet som Bispemøtets preses

Det vises til sak BM 5/11.

I brev av 4. januar 2011 har FAD bedt Bispemøtet nominere kandidater til det nye embetet som preses i Bispemøtet. Nominasjon ble behandlet på bispemøtet 24.-28. januar 2011, og biskop Helga Haugland Byfuglien ble da nominert til embetet. Bispemøtet maktet ikke å nominere tre kandidater, som reglementet forutsetter.

I brev av 28. januar 2011 ble Kirkerådet, bispedømmerådene og de stemmeberettigede i Nidaros domprosti tilskrevet med spørsmål (1) om Bispemøtets nominasjonsvedtak likevel kunne danne grunnlag for utnevning til embetet, og (2) hvorvidt den nominerte kandidaten i så fall kunne anbefales.

Kirkerådet, bispedømmerådene, menighetsrådene i Nidaros domprosti og 15 av 20 prester/diakoner/kateketer i Nidaros domprosti har uttalt seg i saken. Prester og diakon ved St. Olavs Hospital har avgitt en felles uttalelse. Det betyr at 31 instanser, av i alt 36 mulige, har uttalt seg, hvilket utgjør en svarandel på 86 %.

Vedtak

Bispemøtet viser til Kirkedepartementets brev av 4. januar 2011, Bispemøtets brev av 28. januar 2011 og de innkomne svar. Bispemøtet oppsummerer situasjonen slik at det er en bred oppslutning i kirken om at biskop Helga Haugland Byfuglien kan utnevnes til embetet som Bispemøtets preses.

Etter det som foreligger vil Bispemøtet oversende saken til departementet med anbefaling om at biskop Helga Haugland Byfuglien utnevnes til embetet som preses i Bispemøtet.

Etablering av presesembetet

Det vises bla til sak BM 6/11 og til sak BM/AU 5/11.

Etter Bispemøtets foreløpige drøfting i januar 2011 har arbeidsutvalget jobbet videre med tematikken.

Preses – rolle og oppgaver

Det ligger til grunn at oppgaver for preses skal være omtrent som i dag. Likevel vil den nye preses møte en helt ny forventning fra omgivelsene, og de bedrede rammevilkår vil også bidra til at det nå oppstår en helt ny situasjon. Det er avgjørende at preses selv og Bispemøtet for øvrig har en gjennomtenkt forståelse av hvilken rolleprofil som skal utvikles, og hvilke konsekvenser dette medfører med tanke på prioriteringer av daglige gjøremål.

Innsettelsesmarkering

Innsettelse av ny preses vil skje ved gudstjeneste i Nidarosdomen og etterfølgende mottakelse i Erkebispegården. Det legges opp til at alle biskopene er tilstede i gudstjenesten. Embetet som preses er en nasjonal kirkelederrolle. Innsettelsesmarkering og gjesteliste bør reflektere dette. Innsettelsen foretas av den biskop som har lengst ansiennitet i bispekollegiet, dvs Oslos biskop Ole Chr. M. Kvarme.

Ansvarlig for arrangementet er Bispemøtet. Bispemøtets sekretariat vil lede og koordinere arbeidet, men vil samtidig være avhengig av at Nidaros bispedømmekontor og Nidarosdomens medarbeidere involveres på en god måte.

Vedtak

Arbeidsutvalget forbereder innsettelsesmarkering på bakgrunn av bla følgende momenter:

- Forslag til liturgi bearbeides på bakgrunn av innspill i møtet
- Alle biskopene medvirker i gudstjenesten
- Som den biskop med lengst ansiennitet innsetter biskop Ole Chr. M. Kvarme ny preses. Ved siden av preses gis også Nidaros biskop en ledende rolle i gudstjenesten.
- Markeringen synliggjør presesembetets nasjonale karakter, samt innsettelse som biskop i Nidaros bispedømme.

- Forslag til gjesteliste bearbejdes på bakgrunn av innspill i møtet
- Innsettelsesmarkeringen inkluderer gudstjeneste og etterfølgende mottakelse, samt skriftemålgudstjeneste forrettet av Nidaros biskop.

Kirkeordningsreform: FADs høringsnotat av januar 2011

Departementet sendte 1. februar 2011 på høring dokumentet ”Kirkeforliket – konsekvenser av eventuelle endringer i Grunnlovens bestemmelser om statskirkeordningen i stortingsperioden 2009-2013”. Biskopene, bispedømmerådene og Kirkemøtet er blant høringsinstansene. Høringsfristen er satt til 1. mai 2011.

De siste drøyt 100 år har det skjedd en gradvis selvstendigjøring av Den norske kirke. Denne prosessen har særlig skutt fart de siste 30 årene, og med de forestående grunnlovsendringene tas det et nytt, stort skritt i retning av å gjøre Den norske kirke selvstendig, uavhengig og noe annet enn statsforvaltningen. Dette må anses å være irreversible prosesser.

Ettersom dette utvikler seg videre, vil Den norske kirke på et gitt tidspunkt være helt atskilt fra staten. Det er likevel ikke til hinder for at det kan være ulike synspunkter på hvor raskt prosessen nå bør føres videre. På dette punkt må kirke og folk anses å være delt. Mange ser det slik at de endringene som nå er under gjennomføring innebærer omfattende endringer i forholdet mellom kirke og stat, mens andre er utålmodige og ønsker å gå atskillig lenger med det aller første. Situasjonen kan dermed oppsummeres slik: Det er bred enighet om *retningen* på prosessene, men det er ulike synspunkter på hvilken *hastighet* man skal ha på fremdriften.

Den norske kirke befinner seg rettslig sett i en overgangsfase, og har gjort det i lang tid. Den er verken entydig statlig religionsvesen eller fri og uavhengig folkekirke. Den er noe midt i mellom, hvilket gjenspeiler det faktum at endringer i samfunnsinstitusjoner ikke skjer på et abstrakt tegnebord, men må ta utgangspunkt i faktisk foreliggende virkelighet. Det er derfor ikke vanskelig å rette prinsipielle innvendinger og motforestillinger både mot den kirkeordning vi har i dag og den kirkeordning vi vil få etter grunnlovsendringene i 2012. Slike innvendinger kan imidlertid ikke forrykke det store bildet, som altså tydelig beskriver en irreversibel og gradvis selvstendigjøring av kirken i forhold til staten.

Vedtak

Samtalen ble tatt til orientering.

Lederoppfølging m.v. for biskoper

Bispemøtets arbeidsutvalg har drøftet spørsmålet om lederoppfølging for biskoper, jf sak BM/AU 48/10. Bakgrunnen har vært Bispemøtets behandling av spørsmålet om studiepermisjon for biskoper og den samtale som fulgte i den forbindelse.

Biskopene bes om å tydeliggjøre sitt behov og sine ønsker, slik at saken kan forberedes grundigere til bispemøtet i mai 2011.

Vedtak

Saken forberedes til behandling på bispemøtet 23.-24. mai 2011 på bakgrunn av innspill som gis pr e-post før påske.